

PADDESTOELEN OP CLARE ISLAND

R.S. ten Cate, Burchtlaan 9, 2242 GH Wassenaar

A survey is given of the macrofungi of Clare Island, Ireland, found during a visit of some Dutch mycologists in 1992 and 1994. An enumeration is given of the 25 taxa of the genera *Camarophylloopsis*, *Hygrocybe* and *Hygrophorus*.

Inleiding

In 1992 en 1994 hebben vijf leden van de Paddestoelen Werkgroep Wassenaaarse Parken onderzoek uitgevoerd op Clare Island. Dit driehoekige eiland in Clew Bay, een uitloper van de Atlantische Oceaan in West-Ierland, was 80 jaar geleden het onderzoeks-terrein van een groot aantal wetenschappers onder leiding van Robert Lloyd Praeger, een vooraanstaand veldonderzoeker, misschien te vergelijken met iemand als Jac.P. Thyse in Nederland. Reeds eerder is in Coolia (Ten Cate, 1992, 1994) iets over dit onderzoek, dat van 1909-1911 plaats vond, gemeld.

Bevindingen in 1992 en 1994

In 1994 hebben wij al geschreven over de rijkdom aan Wasplaten die we in 1992 op het eiland aantroffen. In totaal hebben we daarvan nu 25 taxa gevonden, één van het genus *Camarophylloopsis*, *Camarophylloopsis phaeophylla*, één van het genus *Hygrophorus*, *Hygrophorus poetarum* en 23 *Hygrocybe*-taxa, waarvan een gedeelte in Dublin is nagedetermineerd (tabel 1).

Bij het determineren hebben wij o.a. gebruik gemaakt van deel 2 van de Flora agaricina neerlandica (Arnolds, 1990). Op het bijgaand kaartje is te zien dat we in totaal 6 gebieden hebben bezocht (figuur 1).

Clare Island is een betrekkelijk kaal eiland dat aan het haventje aan de zuidoostzijde een klein strand heeft en in het zuiden en oosten een lage rotskust (voornamelijk kalksteen) die naar het noorden oploopt tot 459 meter. Bijna het gehele eiland bestaat uit een met gras bedekte veenlaag, een ideaal gebied voor Wasplaten. Alleen aan de zuidkant is er enige bewoning ($\pm$ 200 inwoners), verder is het eiland het domein van schapen en runderen.

Hoewel uit pollenonderzoek (Forbes, 1914; Coxon, 1987) blijkt dat het eiland vroeger voor een groot deel met loofbos was begroeid en dit hier en daar aan het gevonden kienhout nog goed te zien is, was er 80 jaar geleden nog slechts een klein bosareaal van enkele hectaren over (Mauw, zie kaartje). Ook nu nog is dit het enige "beboste" gedeelte, waarvan de begroeiing voornamelijk bestaat uit Wilg, Hazelaar, Berk en Hulst. Toch vonden we er nog wat mycorrhizasoorten zoals *Cortinarius compar*, *Cortinarius jubarinus*, *Cortinarius paleaceus*, *Cortinarius praedigosus*, *Leccinum scabrum*, *Paxillus involutus* en 6 *Russula* soorten: *Russula amoenolens*, *R. claroflava*, *R. emetica* var. *betularum*, *R. galochroa*, *R. nigricans* en *R. ochroleuca*. C. Rea en H.C. Hawley, die in 1912 over de paddestoelen op Clare Island berichtten, vonden slechts *Russula adusta* en *R. nigricans*.

Omdat er in de venige gebieden een overvloed aan schapen- en koeienmest aanwezig is, zijn er veel paddestoelen die op mest groeien, zoals *Agrocybe semiorbicularis*, *Anellaria semiovata*, *Conocybe tenera*, *Panaeolus fimicola*, *Psilocybe coprophila* en *Stropharia semiglobata*. Door de beperkte tijd die ons ter beschikking stond konden we geen diepgaand onderzoek doen naar de mestpaddestoelen. Waarschijnlijk waren we dan ook wel meer *Coprinus*-soorten, Ascomyceten en Mucorales tegengekomen, die we in andere vergelijkbare gebieden van Ierland wel vonden.

Rea en Hawley vonden naast *Coprinus micaceus* en *C. plicatilis*, die wij ook vonden, nog *C. atramentarius*, *C. fimetarius* (= *C. cinereus*), *C. friesii*, *C. hendersonii* (= *C. ephemeroides*) en *C. radiatus*, ook bij ons algemeen voorkomende soorten.

Naam	ook in 1912	in Standaardlijst (Arnolds, 1984; Arnolds et al., 1992)
<i>Camarophyllopsis phaeophylla</i>	-	ZZZ (als <i>Hygrotrama rugulosum</i> var. <i>phaeophyllum</i>)
<i>Hygrocybe ceracea</i>	+	Z
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	+	ZZZ
<i>Hygrocybe chlorophana</i> var. <i>aurantiaca</i>	-	-
<i>Hygrocybe chlorophana</i> var. <i>chlorophana</i>	-	-
<i>Hygrocybe citrina</i>	-	-
<i>Hygrocybe coccinea</i>	+	ZZ
<i>Hygrocybe conica</i>	+	AA
<i>Hygrocybe fornicata</i>	+	ZZ
<i>Hygrocybe fornicata</i> var. <i>streptopus</i>	-	-
<i>Hygrocybe glutinipes</i>	-	ZZ
<i>Hygrocybe intermedia</i>	-	ZZZ
<i>Hygrocybe laeta</i>	+	Z à ZZZ
<i>Hygrocybe lepida</i>	-	Z (als <i>Hygrocybe cantharellus</i>)
<i>Hygrocybe marchii</i>	-	ZZZ
<i>Hygrocybe miniata</i>	-	A
<i>Hygrocybe obrussea</i>	+	ZZZ (als <i>Hygrocybe quieta</i>)
<i>Hygrocybe pratensis</i>	+	Z (als <i>Camarophyllus pratensis</i>)
<i>Hygrocybe psittacina</i>	+	A
<i>Hygrocybe punicea</i>	+	ZZZ
<i>Hygrocybe reidii</i>	-	ZZZ
<i>Hygrocybe russocoriacea</i>	-	Z (als <i>Camarophyllus russocoriaceus</i>)
<i>Hygrocybe splendidissima</i> (= <i>H. punicea</i> f. <i>splendidissima</i>)	-	-
<i>Hygrocybe virginea</i>	+	
<i>Hygrocybe virginea</i> var. <i>fuscescens</i>	-	ZZ (als <i>Camarophyllus fuscescens</i>)
<i>Hygrocybe virginea</i> var. <i>virginea</i>	-	A (als <i>Camarophyllus niveus</i>)
<i>Hygrocybe vitellina</i>	-	ZZZ
<i>Hygrophorus poetarum</i>	-	-

Tabel 1. Gevonden Wasplaten op Clare Island.

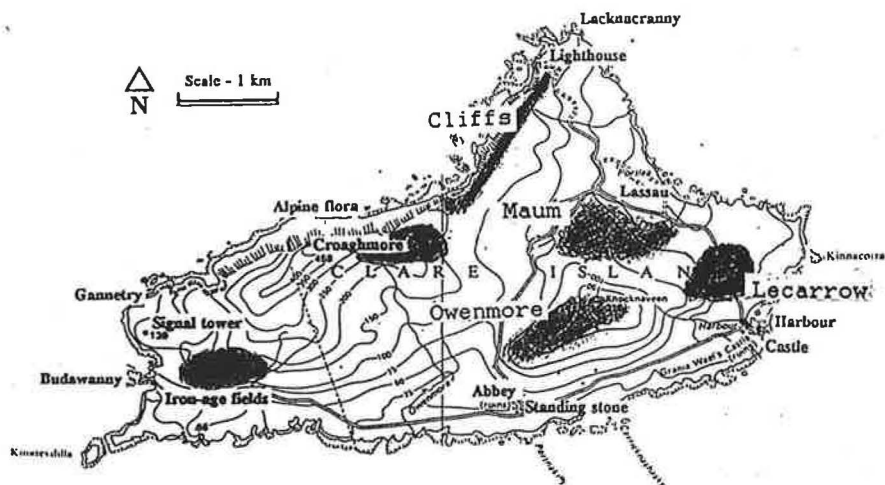
In de tabel is bij de gevonden Wasplaten aangegeven, of deze ook door Rea en Hawley (1912) zijn gevonden en in hoeverre zij in Nederland algemeen dan wel zeldzaam zijn volgens de Standaardlijst van Nederlandse Macrofungi (Arnolds, 1984; Arnolds et al., 1992).

Uit de tabel komt duidelijk naar voren hoe gevarieerd de nomenclatuur is. Wij hebben getracht ons te houden aan de namen van Arnolds in de Flora agaricina neerlandica (1990), die op veel punten afwijken van de in de Standaardlijst vermelde namen. Dit komt waarschijnlijk doordat er sinds het verschijnen van de Standaardlijst in 1984 veel nieuwe inzichten in deze genera zijn ontstaan.

Voorzover wij kunnen nagaan zijn van de in de tabel vermelde taxa alleen *Hygrocybe citrina*, *Hygrocybe splendidissima* en *Hygrophorus poetarum* nooit in ons land aangetroffen.

Volgens Rea en Hawley kwamen in 1912 ook *Hygrocybe unguinosa*, *Hygrophorus calyptraeformis* en *Hygrocybe ovina* op Clare Island voor, soorten die wij niet hebben gevonden, tenzij de nomenclatuur ons hier toch parten heeft gespeeld.

In totaal vonden we in 1992 en 1994 109 soorten macrofungi, terwijl Rea en Hawley in 1912 211 soorten vonden. Er waren maar 30 soorten die op beide lijsten voorkwamen. Behalve het feit dat in deze 80 jaar soorten zouden kunnen zijn verdwenen of juist nieuwe soorten zijn verschenen, speelt hier ongetwijfeld een rol, dat zowel wij, als de vroegere onderzoekers slechts een aantal momentopnames hebben vastgelegd.

Figuur 1. Clare Island. Weergave van de bezochte gebieden.

Tot slot

Evenals in 1992 vonden wij in 1994 weer onderdak in het huis van Peter en Anna Gill. Ditmaal werd de accommodatie ons ter beschikking gesteld door de Royal Irish Academy, die ons ook een Toyota Landcruiser ter beschikking stelde, één van de vier auto's op het eiland. Deze kenden we al van 1992 maar toen werden we er door Peter Gill in vervoerd. Ditmaal hadden we zelf de eer om dit vehikel met een poreuze bodem, zonder lichten of ruitewissers en een achtersluiting die alleen van buiten af was te openen en te sluiten, zelf te besturen. Daarbij in aanmerking nemende dat het stuur rechts zat en de auto een afwijking naar links vertoonde was het geen wonder dat we bij onze eerste excursie in een droge sloot belandden en verder van het gebruik van dit vehikel hebben afgezien. Het was wel een avontuur, dat gelukkig zonder persoonlijke ongelukken afliep.

Mede namens Lenie Bakker, Jense van Bodegraven, Kick Fontein en Frans Ligtenberg.

LITERATUUR

- Arnolds, E., 1984. Standaardlijst van Nederlands Macrofungi. Coolia deel 26, Supplement.
 Arnolds, E., 1990. Tribus Hygrocybeae. In C. Bas, Th.W. Kuyper, M.E. Noordeloos & E.C. Vellinga, Flora agaricina neerlandica, vol. 2: 70-133.
 Arnolds, E., E. Jansen, P.J. Keizer, M. Nauta, M. Veerkamp & E. Vellinga, 1992. Standaardlijst van Nederlandse macrofungi. Supplement 2.
 Cate, R.S. ten, 1992. Corrib Country en Clare Island. Coolia 35: 71.
 Cate, R.S. ten, 1994. Ierland 1994. Coolia 37: 76-77.
 Coxon, P., 1987. A post-glacial pollen diagram from Clare Island Co Mayo. Irish Nat. J. 22: 217-223.
 Forbes, A.C., 1914. Tree growth in the Clare Island Survey. Proc. Royal Irish Ac. 31: 1-32.
 Rea, C. & H.C. Hawley, 1912. Fungi in the Clare Island Survey. Proc. Royal Irish Ac. 31: 1-26.

Coolia 38: 131 - 135. 1995.

OVER DE SATIJNEN DREMPEL 2

Roeland Sullock Enzlin, Timorstraat 30^a, 9715 LG Groningen

The first record of *Entoloma flocculosum* in the Netherlands is described. *Entoloma flocculosum* has an omphalinoid habitus and shows a close resemblance to *E. rusticoides*. The differences between both species are briefly illuminated.

In het achter ons liggende seizoen werd op een van de Groninger ontdekkingsreizen bij Kielwindweer een kleine, donkerbruine *Omphalina* gevonden en snel opgeborgen vanwege een dreigende, donkergrijze regenbui. Omdat ik *Omphalina*'s niet vaak tegenkom, zocht ik naar meer. Verderop, op het oude, deels met puin geplaveide karrepad vond ik nog twee minuscule, maar volgroeide, exemplaren. Onder de microscoop bekeken bleek mijn *Omphalina* hoekige sporen met een grote apiculus te bezitten. Onmiskienbaar de sporen van een *Entoloma*-soort. Jammer, alweer geen *Omphalina*!